

POSTANOWIENIE

18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 18 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Lasów Państwowych Nadleśnictwa S.
przeciwko C. spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Skarbu Państwa - Lasów Państwowych Nadleśnictwa
S.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 12 czerwca 2023 r., I ACa 474/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, kwotę 8 100 (osiem tysięcy sto) zł z odsetkami wynikającymi z art. 98 §1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 czerwca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 28 lutego 2022 r., oddalającego powództwo o zapłatę przez pozwanego kwoty 526.193,38 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 25 lutego 2014 r. do dnia zapłaty.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powód wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie wystąpiło zagadnienie prawne, wyrażające się w pytaniu, czy roszczenie Skarbu Państwa - Lasów Państwowych z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jako zabezpieczenia należytego wykonania umowy o roboty budowlane, mającej za przedmiot remont i modernizację „ośrodka szkoleniowego” (skierowane przeciwko ubezpieczycielowi), jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej Skarbu Państwa - Lasów Państwowych w rozumieniu art. 118 zd. pierwsze *in fine* k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurystyczną uzasadniającą

możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.).

Formułowane przez skarżącego wątpliwości były przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego. Z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, że ośrodek szkoleniowy, którego dotyczyła zawarta przez powoda z ubezpieczonym wykonawcą umowa z 11 grudnia 2012 r., służyć miał realizacji zadań związanych z przedmiotem prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej. Stosownie do art. 819 § 3 k.c. w wypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej roszczenie poszkodowanego do ubezpieczyciela o odszkodowanie lub zadośćuczynienie przedawnia się z upływem terminu przewidzianego dla tego roszczenia w przepisach o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym lub wynikłą z niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania. Powód nie dochodził roszczenia, którego źródłem byłaby szkoda wyrządzona czynem niedozwolonym.

W judykaturze Sądu Najwyższego wyjaśniono, że do zadań realizowanych przez Lasy Państwowe na gruncie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435) należy m.in. prowadzenie gospodarki leśnej oraz gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa pozostającym w ich zarządzie m.in. przez sprzedaż, wdzierżawianie czy wynajmowanie w przypadkach przewidzianych w ustawie. Wykonywanie przez odpowiednie jednostki organizacyjne w ramach zarządu mieniem praw właścicielskich dotyczących nieruchomości Skarbu Państwa należy do cywilnoprawnych działań związanych z prowadzoną działalnością. Skarb Państwa, reprezentowany przez odpowiednie

jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, wykonując zadania z zakresu prowadzenia gospodarki leśnej oraz gospodarowania mieniem, prowadzi więc działalność zarobkową, wytwórczą i handlową, a środkami finansowymi osiągniętymi z tej działalności zarobkowej pokrywa wydatki związane ze swoją podstawową działalnością, którą jest ochrona i rozwój lasów (art. 50 w/w ustawy). Przyjęto w konsekwencji, że dochodzenie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z zarządzanych przez Lasy Państwowe nieruchomości należy do sfery działalności gospodarowania mieniem, która ma charakter działalności gospodarczej (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 2 kwietnia 2009 r., IV CSK 505/08, niepubl.), a w konsekwencji do roszczenia Skarbu Państwa zastosowanie znajduje krótszy termin przedawnienia z art. 118 k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2015 r., I CSK 423/14, niepubl.).

Również w odniesieniu do działalności Skarbu Państwa związanej z gospodarowaniem wodami i nieruchomościami, wynikających z ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1121 ze zm.), przyjęto, że gospodarowanie nieruchomościami przez Skarb Państwa za pośrednictwem odpowiednich jednostek organizacyjnych odbywa się w ramach prowadzenia działalności gospodarczej, której przeszkodą nie jest wykonywanie zadań objętych w/w ustawą według zasad zrównoważonego rozwoju i działanie w zgodzie z interesem publicznym (art. 1 ust. 1 w/w) w odniesieniu do wód. Gospodarowanie nieruchomościami położonymi nawet w bezpośrednim sąsiedztwie stopnia wodnego na rzece uznano za należącą do sfery prywatnoprawnej Skarbu Państwa i działalność gospodarczą w rozumieniu art. 118 *in fine* k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2018 r., IV CSK 50/17, niepubl.).

Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że kategoria roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w rozumieniu art. 118 k.c. jest obecnie rozumiana w orzecznictwie dość szeroko i nie ogranicza się do roszczeń ze stałe zawieranych, typowych umów, w ramach których przedsiębiorca świadczy szeroko rozumiane towary i usługi, zaspokajając - stosownie do podstawowego przedmiotu swej działalności - określone potrzeby rynkowe, ani do umów, mocą których sam pozyskuje towary (w tym środki trwałe i finansowe) lub usługi niezbędne do

spełniania własnych świadczeń. Decydujące znaczenie ma to, czy roszczenie jest funkcjonalnie, choćby pośrednio związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, tzn., czy wynika z czynności podejmowanych w celu realizacji zadań związanych z przedmiotem prowadzonej działalności gospodarczej. W rezultacie przyjmuje się, że chodzi tu także o roszczenia z umów służących rozwojowi działalności gospodarczej, choćby miały charakter jednorazowej inwestycji, miały służyć realizacji wspólnych przedsięwzięć gospodarczych we współpracy z innymi przedsiębiorcami, np. w ramach spółki cywilnej albo zapewnieniu prawidłowego i trwałego działania przedsiębiorstwa, w tym zabezpieczeniu jego mienia przed uszczupleniem, np. umowy ubezpieczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 23 listopada 2018 r., II CSK 647/17, OSNC-ZD 2020, nr 1, poz. 5 i powołane w nich orzeczenia).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

[P.L.]

[a.ł.]